

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY



SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

O-vár, Vizi-utca, 231. szám, első emeletben

Megjelen a lap hetenkint négyszer u. m. Vasárnap, Kedden, Csőtörtőkön és Szombaton.

Ara évnegyedre 3 ft o. é. Hirdetési ár: négyhasábos sorért először 7 kr, másodszor 6 kr, harmadszor 5 kr. o. é. s minden hirdetés után 30 kr bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Kolozsvár, július 17-kén.

Egy bécsi lap, melyet a közhir magyar kormánykörből tart sugalmazottnak, a „Neust. Nachr.“ vasárnapi számában egy cikket hoz, „az utolsó órában“ cím alatt „egy magyartól“ s E betűvel a cikk kezdetén. Azért idéztük már e címet is ily részletesen, mert figyelmes olvasónk valamint az „utolsó órában“, úgy az „egy magyarnak“ és E betűnek is eltálandja jelentését.

Fontosságot tulajdonítunk e cikknek először, mert hiedelmünk szerint illetékes tollból folyt, és továbbá, mert először találjuk benne határozottan szabatosítva azon módosításokat, melyeket legfelsőbb helyen, az 1848-iki törvények annyiszor emlegetett revisioja minimumának tartanak.

A cikk alapeszméje fájdalom, igen meszsze esik attól, mely a nemzet nagy többségének ohajtását, mondjuk, szilárd megállapodását kielégítő: de a jó akaratot, az őszinte kiegyenlítési szándékot nem lehet tőle megtagadni; minden esetre biztos ismertetést ad a kérdés lényegéről. Azért tehát halljuk, mit tart?

„A magyar kérdés — ugymond — eldöntésének előestéjén áll; adná Isten, hogy ezen eldöntés egyszersmind megoldása is lenne a kérdésnek! De megoldva csak akkor lesz, ha Magyarország Ausztriának megadandó államegységén belül — nemzeti és alkotmányos kormányát visszakapja.

Nézetünk szerint a magyar kérdést két uton lehet eldönteni, de megoldani csak egyen: eldönteni a februári alkotmányhoz makacs ragaszkodás, vagy az 1847-re való visszatérés által; de megoldván csak az 1848-iki törvényeknek Ausztria államegységét megővő módosítása által.

Ha a kormány a februári alkotmányt feltétlenül és változatlanul fen akarja tartani, a birodalmi gyűlés továbbra is az marad, a mi kezdet óta volt: egy csonka parlament s akkor alkalma lenne Ausztriának, változatosság okáért eg időre egy parlamenti kevesebbség zsarnokoskodásának áldásait élvezni.

Hogy egy ily pulyagyűlés parancsainak érvényt szerezzen, a kormány kénytelen lenne Magyarországon és testvértartományainban legelőbb is minden jelenlegi megye- és helytartóságokat feloszlítani s azokat ismét azon burocrata-sereggel helyettesíteni, mely egyesülve a kedvelt ostromállapotokkal, ismét elnyelné fináncziánkat, ha ugyan még sokáig lenne valami nyelni-való.

De valamint a februári alkotmány változatlan fentartása, épp oly kevésbé fogja az 1847-i magyar állapotokra való visszatérés is a mai bonyodalmak megoldását eszközölni. Az 1847-re való egyszerű visszatérés Magyarországon politikai lehetetlenség; mert az 1848-i törvények a tiszturalmilag szervezett és felelősség nélküli kormánytestületek helyébe egyetemes magyar minisztériumot, azaz egy alkotmányos, az országgyűlésnek felelős végrehajtó hatalmat állított; mert az 1848-i törvények a magyar törvényhozásnak előbbi tulnyomólag rendi és aristocrata-jelleműt egy demokratikus választási törvény által gyökeresen megváltoztatták; mert a politikai egyenjogúság kimondása által fejszét vetett a régibb megyei tisztújítások aristocratatömeg uralmára; mert azon törvények kimondották az általános és egyenlő mértékbeni adózás elvét, a robot és tizedek, a nemesi uriszekek és az ősiség eltörlését s ez által, valamint a sajtószabadság és esküdtsekek által Magyarországot egy korszerű államná alakították át. A korszellel mindenható ereje ma is, mint 1848-ban, Magyarország és a többi Európában, ezen jogi állapot valóítására törekszik s e tekintetben az 1848-iki törvényeknek Magyarországra nézve azon kiolthatlan jelentősége van, a mi az 1789-i nemzetgyűlés határozatainak Frankhonra nézve.

Politikai lehetetlenség tehát, a magyar udvari kancellariát, udvari kamrát és helytartótanácsot régi tiszturalmi gépezetükben, mint egyszersmind felelőtlen és tehetetlen kormánytestületeket ismét felélesztetni, mert a jelenkor mindenütt erőteljes és felelős végrehajtást követel; de egy ily végrehajtó hatalom aztán ismét összeérhetetlen a megyehatóságok ama

marcius előtti mindenhatóságával, mely szerint a kormány kibocsátványait annyiszor a mennyiszor akarták, tisztelettel félretették.

Mi tehát a teendő? Az 1848-i magyar törvények — a mennyiben minden néposztály politikai jogegyenlőségét s a köztelherviselés elvét kimondották, a mennyiben továbbá az egykori rendi tábla és megyei tisztújítások átalakítását, az említett jogegyenlőség értelmében végrehajtották vagy legalább utbaindították — érintetlenül hagyandók. A mennyiben pedig az országos végrehajtó hatalom illetékeségét ki nem tisztázták, vagy azt a birodalmi egységet fenyegető módonban formulázták, az 1848-iki törvények, alkotmányos uton, t. i. a koronának a magyar országgyűléssel újabb egyetértése által szabatosítandók, illetőleg módosítandók lennének.

Ily változtatást kíván mindenek előtt a harmadik törvények, a mennyiben, a királynak az országból távolléte esetére, a végrehajtó hatalmat a nádornak adja, sőt ez utóbbit éppen fölségi jogokkal ruházza fel, és továbbá a mennyiben az a honvédelmi és pénzügyi minisztériumok szükséges körvonalozását nem mondja ki s általában ezen két minisztérium hatáskörét éppen nem jeli ki.

Mi ugyanis szükségesnek tartjuk, hogy Magyarországnak Ausztriához több százados államjogi vagy legalább is tényleges viszonyával összhangzólag, a pénz, vám, birodalmi hitel s az egész monarchiára kiterjedő közvetett adók jövőre is egy központi szerv által tárgyalassanak és állítsanak meg; ellenben, hogy az egyetemes adó megszavazása a saját országos szükségek fedezésére, megszavazása a Magyarország által kiállítandó katonaság számára, s az arra eső hadiköltség kezelése, valamint az igazságszolgáltatás, vallás-, oktatás- és közigazgatásügybeni egyetemes törvényhozás a magyar országgyűlésnél maradjon, mi által a magyar pénzügyminisztérium és hadbiztonságnak is hatásköre minden rendkívüli nehézség nélkül szabatosítható lenne.

Ennélfogva mi nem tartjuk multhatlanul szükségesnek, hogy a korona előbb feltétlenül ismerje az 1848-diki törvényeket s a magyar országgyűlés csak azután lépjen vele egyezkedésre azon törvények revisioja iránt.

Ha a magyar országgyűlés akár saját kezdeményezése, akár egy idevonatkozó kormányi előterjesztvény alapján előveszi az 1848-diki törvények módosítását s a korona ezen határozmányokat szentesíti, avagy nem ismerte-e el ezáltal implicite az 1848-iki magyar jogalap törvényességét? Mire hát a némileg doctrinár s a kormány által nehezen teljesíthető követelése azon törvények előleges és ünneplés elismerésének, mely törvények átvizsgálása és megváltoztatásába már a legközelebbi órában mindnyájan belémennék és igen nagy fontosságu okokból belé is kell, hogy menjünk.

Igy a N. N. kegyetlenül megcsontított torzalakja biz ez 48-nak! De meg van az a fontossága, hogy hiedelmünk szerint lú kivonata azon válasziratnak, melyet a magyar kormányférfiak a felség előbe terjesztettek.

Mondanunk sem kell, hogy a centralista és más magyarellenes lapoknak ez is megrendítőleg sok. Ezen lapoknak, melyek még szombaton kigyót békát kiállítottak ránk, vasárnapi számjain már némi tartzkodás, bizonyos neme a resignationak vonul keresztül. Többnyire egyszerűen csak a tényeket, jobban mondva, a tudomásukra jött híreket regisztrálják s azokat is pesti lapokból látszanak meríteni. Annyit egész bizonyossággal állítanak, hogy még eddig (vasárnapig) őfelsége elnöklése alatt semmi miniszteri tanácskozás nem volt a magyar országgyűléshez bocsátandó válaszirat felett. Maga az annyira dühöngeni szokott Don. Ztg. is, ez egyszer mellőzve minden mérges kitérőt, nagy jámborul azzal vigasztalja magát, hogy a nagy, komoly és elutasíthatatlan érdekek természetesen győzni fog. A mely mélységes általánosságú reményében, a magunk nézete szerint, mi is teljes megnyugvással osztozunk.

Külföldi lapok a magyar ügyekről.

A „Morning Post“ (Palmerston közlönye) rosálja a császári leirat arrogans módorát. Nem szenved kétséget, — hogy a magyar korona törvényesen véve, választási és nem örököségi korona. De mielőtt a bécsi udvar kísérletet tett, a magyaroknak nemzeti kormányzat iránti jogát lábbal tiporni, egy magyar sem gondolkodott valaha arról, hogy mást válasszon trónjára, mint a Habsburg-lothringi ház fejét. Mindaddig, míg az osztrák udvar a magyar nemzeti kormányzat hagyományait megtartotta, az örököségi jog inkább elméleti, mint gyakorlati kérdés maradt. Mi elismérjük, — mond a „Post“ — hogy az osztrák ház feje ennyi s ennyi nemzedéken át egymástól mindig megválasztották; hogy ők mindaddig, míg az alkotmány föltételeit teljesítették, ugyszólvá, joggal bírtak Magyarországot királyává választani. A választási formaság hosszú ideig alig volt egyéb, mint a független kormányzat jelképe, mindamellett életbevágó és gyakorlati megkülönböztetés, mit érvényesítendők volna, ha az osztrák főhercegek, kik 1804-ig valának, vagy Ausztria császára, a mint azóta nevezik, a magyarok nemzeti jogát megtagadták volna. Mi ennél fogva azt hisszük, — végzi a „Post“ — miszerint a magyarok e pillanatban kevés nehézséget gördítneek Ferencz József császár örököségi joga elé, ha a császár a maga részéről a magyar királyságot, mint független, nemzeti kormányzatú országot, el akarná ismerni, mely semmi más kötelek által nincs Ausztriához csatolva, mint azáltal, hogy közös uralkodójuk van.

A „Herald“ (tory) Magyarországról írt cikkében többek közt ezt mondja: Midőn a császár az országgyűlést összehívta, a legrosszabból tartottak, s Ausztria barátai reszketve várták a kitörendő vihart. Már most vége van, s az ég tisztulni kezd a záporosd után. Utóvégre is félig sem ártott ki oly roszul, mint gondolni lehetett. Volt sok hazafias declamatio, fennhangon kimondották, hogy Magyarország részére külön kormányt, a szláv tartományok bekebelezését s az 1848-diki törvényeket kívánják; de nem történt nyilvános lázadás, nem forradalomra vagy fölkelésre czélzás. Mi előbb — mond a „Herald“ — kétségben voltunk aziránt, hogy a magyarok mit akarnak tulajdonképen, mert a Fama azt kürtölte, hogy a nemzet kész a fölkelésre. Most tudjuk mit akarnak; a háború nem fog többé kérdésben. A nekik engedett vitaközi szabadság, mit oly vesélyes kísérletnek tartottak, végtelen sok jót eszközölt. Felvilágosította kivanataikat és törekvéseiket Ausztria és Európa előtt; az becsületes és világos egyetértésre vezet a császár-király és alattvalói között. Mi buzditó jelével bírnak a bekövetkezendő kiegyezkedésnek a bécsi szélső német párt és a pesti hazafiak között — az ellentetés és egészen kivétel centralisatio és decentralisatio szövívei között — kik között azonban a kiegyezés éppen úgy eszközölhető, minő kívánatos.

Vége a francia „Moniteur“ is mond valamit, szokott diplomatiái modorban.

E lapnak Münchenből 8-ról írják:

Az államminiszter Schmerling által a birod. tanács 2-diki ülésében tett nyilatkozat azon indokok felől, melyek a császárnak a magyar országgyűlési filírat elfogadását nem engedték: a magyar kérdést új stadiumba hozta. A miniszter órást tett a korona jogai mellett, melyek azon filíratban sértve voltak. Igaztalannak kellene lennünk a kabinet iránt, ha el nem akarnók ismerni, hogy mi a fejedelem jogait védi, utat hagy a kívánatos közeledésre.

A Ferencz József császár által az országgyűléshez bocsátott leirat tartalma, bizonyoságot tesz ez állítás mellett. Ez a mérséklet bélyegét hordja magán és fölhíja a magyarokat, figyeljenek azon magatartásra, melyet az 1790-diki koronázó országgyűlés követett; módosítsa a filíratot s terjessze föl elfogadható és a korona méltóságával megegyező alakban.

A kormány abbéli élénk óhajta; hogy az alkudozás minden gondolható eszközt kimerítse és a képviseltet intézményekkel megegyező kíméletet tanúsítson a magyarok visszavezetése végett, már világosabban nem nyilvánulhatott.

Horvát országgyűlés.

— A július 10-diki ülésben Mrazovics mint ügyvéd és a gyakorlat embere, a fenfőrgő kérdést tisztán objectív szempontból fogja fel. Mindazon szerencsétlenségeknek, melyeket 1848 óta mind e napig szenvedünk és szenvedünk nem a magyarok, hanem éppen azon emberek okai, kik itt a mi saját hazánkban magyarrabbak akarnak lenni maguknál a magyaroknál. Különösen volt egy fia hazáknak, ki magát e tekintetben kiintette. A magyar országgyűlésén soha keresztül nem ment volna azon indítvány, hogy hivatalos nyelvtől a magyar hozassék be: ha az ottani nemzetellenes párt az országgyűléssel el nem hitette volna, hogy különben a panszlavismus tulsulyra vergődik. Jelenlegi országgyűlésünkön sokan vannak, kik tanúi valának, mint kézzel tartott elő a magyar országgyűlésen erkölcsi és nemzeti megsemmisítésünk. (?)

Sem a magyarok, sem a bécsi udvari kamarilla: hanem a pesti és a mi saját magyarbarát-pártunk okai mindennek. De hogy juttatták aztán ez utóbbiakat a magyarok instructioi? Óda, hol annyi éven át már maguk is, de valószínűleg még a legközelebbi nemzedék is bűnhődni fog éret.

tők. Miután az azelőtti magát liberalisnak nevezett, most azonban conservatív pártól terjedelmesen beszélt, továbbá a legtöbbnyire jelen nem levő magas aristocratiára kiterjeszkedett: a központi választmányi jelentése mellé nyilatkozók.

Miután hosszasan vitakoztak arról, hogy csak a Kvaternik-féle és választmányi előterjesztvények tekintessenek-e indítványokul s a zágrábi javaslat csak mint módosítvány vétessék: a ház abban állapotot meg, hogy ez utóbbit is indítvány gyanánt tekintendi. Ennek következtében az egyes indítványozóknak joguk van indítványok védelmére még egyszer szót emelni.

Ezt téve mindjárt Szuhaj, a ki is azon okokat fejtette, a melyeknek a zágrábi városi képviselői javaslata léte-
lét köszönheti. Védbeszédében a választmányi indítványt negatívnak mondja, s azt jogilag szétdarabolja, a Kvaternikét azonban pozitívnak jelölve ki; végül a zágrábi javaslat elfogadását ajánlja.

Szakolcza város óvása a turóc-sz.-mártoni gyülekezet ellen.

Mélyen tisztelt képviselőhöz!

Hirlapok utján tudomásunkra esett, miszerint hazánk felső megyéiben lakozó szlávok közül többen Turóc-Sz.-Mártonba összegyűlve, mint magyarországi szlávoknak állítólagos küldöttjei tanácskozáskor vitakozásokba bocsátkoztak s a magyarországi szlávoknak állítólagos kérelmeit s kívánatait formulázták. Ambar ezen gyülekezeten olyan egyéneknek kívül, kik elhagyván magyar hazájukat s állomásaikat, mostanában a meghasolús magvának elhíntése által ujonnan bujtogatják az izgatott kedélyeket és a népet tévútra vezetik, hogy a zavarosban annál könnyebben balasz-hassanak; másrészt ezen gyülekezeten élén olyan jeles férfiakat is észrevettünk lehete, kik, mint igazi hazafiak és mint ősi alkotmányunk és közös szabadságunk hűséges védői ismeretesek levén, minden igyekezetüket arra fordították, hogy ezen mesterségesen előidézett viszálykodás özönét előbbeni ágyába tereljen, a régi egyetértést visszaállítsák; mindazonáltal mi alólirt szabad kir. Szakolcza városának közönsége, miután valamely kérvénynek nevébenbeni formulázásával senkit meg nem bíznak és Turóc-Sz.-Mártonba követil senkit el nem küldnek, városunknak tótajku, de magyar szemlélő és értelmi összes lakosságának nevében ezennel tiltakozunk mindazok ellen, kik állítólagos kívánatainknak nevébenbeni formulázására felitolakodtak s ünneplés óvásunk kijelentése mellett az egész ország színe előtt nyilatkoztak, miszerint teljes bizalmunkat kizárólag csak azon nemzeti képviselők bírák, kiket az összes nemzettel együtt minmagunk és 1848. évi törvények szerint megválasztván, az országgyűlésre a haza boldogságának eszközlése s előmozdítása végett küldöttünk, értven azon hön szeretett hazát, melynek tagjai őseink példájára, jövőben is lenni akarunk, nem pedig valami szláv kerületet, melynek eszméje s létesítése ellen ünneplésen tiltakozunk.

Mostoha földirati helyzetünkkel fogva az ország leg-szélű szögletét a végekben elfoglalván, vészes helyre állított örökpen akarunk és fogunk hazánk alkotmánya mellett híven és lelkiismeretesen küzdeni, mivel hogy ezen alkotmány egybeolvadván önállóságunk belső tudatával, erőt költsönöz minden nyomor és baj férfias elviselésére. Azon erős hitben élünk, hogy „még jönni kell, még jönni fog egy jobb kor,” melyben minden nemzetiségek azon meggyőződésre jutnának, miszerint alkotmányos szabadság élvezete mellett további fejlődésük egyedül rajtuk áll és csak az egyetértés és országgyűlésben keresvén súlypontjukat, érhetik el azon hön óhajtott közös célt, miszerint a létünkkel azonosított s erőszakos módon megcsorbított ősi alkotmányunk épületében, a kifeszített két alapkö is előbbi helyére illesztve, azon régi lakhelyünk, hol törvényes szokásaink szerint innotova is élhesünk, visszaállítsák.

Midőn ezek folytán a mélyen tisztelt képviselőhöz iránti rendületlen bizalmunkat ismételve kifejezünk, bizton reméljük, miszerint az egész hön értelmiségének, haza, sőt Európá-szerte ismeretes s tisztelte kitünőbbjeiből alkotott országgyűlés minetünk azon utat fogja kijelölni, mely lehetségesévé tévén minden bonyodalmak kiküldetését, az alattomos kívánalmak által alácsört régi egyetértést, visszahozandja, és a kiengesztelt nemzetiségeket összefatársra s elszánt küzdelemre bírandja mindazon közös ellenség irányában, mely bármely oldalról a szabadságot, ezen közös kincsünket megátadná.

Kelt Szakolczán 1861. évi június 15-ikén tartott közgyűlésünkben.

Szabad királyi Szakolcza város közönsége.

Pest vármegye felirata gróf Széchenyi István érdemeinek becikkelyezése iránt.

Mélyen tisztelt képviselőhöz! Minél ritkább a polgári, s különösen a sikamlós politikai pályán az oly egyéniség, ki nem hallgatva az önére és hiúság sugallatára, vissza nem riadva az, előítéletek sötét árnyaitól, megőrizve függetlenségét, mint a hatalom nyomása, úgy a hízlegők tömegje — s a félreértők elitélése ellenében tantoríthatatlanul halad mind végig, nemzet, emberiség boldogító törekvéseiben, s szülőföldje, hazájának felvirágzása eszközlésében: annál több elismerés és halála kötelez bennünket egy oly hazafi emlékeztetére, mint gróf Széchenyi István volt, kinek minden gondolata, éreménye, szíve utolsó dobbanásig szeretett hazájáé volt.

Maradandó örök emlékeket hagyott ugyan ő nemzetünk, fajunk művelődése történetében, a hon halmain, sik-jain és folyóin, melyek mind lángoló honszeretetről, s a haza ügyében fáradhatatlan szorgalmáról beszélnek a késő nemzedékeknek.

De hogy nemzetünknek, a hazára érdemeket szerzették iránti elismerése, és kegyeletes szent hála érzete, hagyományképen átszálljon a késő utódokra is: gr. Széchenyi Istvánnak, a haza s nemzetünk ügyében szerzett érdemeit, a felszólalt többi testvérmegyékkel együtt, mi is a közelebbi hozandó törvénykezéskor elsőjében óhajtjuk, mint az összes nemzet nyilatkozatában megörökíteni; any-

nyival inkább, mert a nemzet, a hazára érdemeket szerzett hű fiának elismerésével, a utódokat a nemzet története s történeti jogokhoz forrón ragaszkodásra, és haza s nemzetiség szeretetére tanítja.

Pestmegye 1861. évi jul. 12-én tartott közgyűléséből. Jegyzette és kiadta Fáy Béla, főjegyző.

Hunyadmegye közgyűlése.

Hunyadmegyének folyó július hó 8-án Déván közgyűlése tartott. Ezen gyűlés történetének megérthetése végett szükséges előre tudni: hogy a szbeini, és balászfalvi congregatiók által felkeltett azon eszme, hogy a népképviselő, és a megyei tiszték száma minden más tekintet felé vetésével, a népszám aránya szerint határozassék meg, az itteni ugynevezett román pártvezérek Hunyadmegyére, hol a román elem legerjedtebb, s az erdélyi román népességnek szinte egy hatodát teszi, különös súlyt fektettek, innen származott az: hogy ezen pártvezérek már kezdetben nem az 1848-beli bizottmányi kiegészítést, melyben a magyar elem állítólag inkább lett volna képviselve, hanem egy merőben új bizottmányi alakítást, s e végre megyei közgyűlés hirdetését sürgették, miben számításuk az volt, hogy így a többség mellett lesz, számárányul fogva egy magyarra 5—6 román képviselő, s ugyanannyi tisztviselő esnék. Minthogy azonban a megyei igazgatásnak, a felosztott cs. királyi hivataloktól átvétele sürgető szükség volt, beleegyeztek az említett új bizottmányi alakításába, melyben az egyenjogúság elvénél fogva a magyar és román elem egyiránt képviseltetett, de a mint kifejezték ezt is csak: „ad hoc,” azaz ideiglenesen a közgyűlés tartásáig fogadták el. Ezen ajánlatot a magyar elem képviselői is elfogadták, s április 25-dikén határozatilag kimondott az állandó bizottmány közgyűléseni megválasztásának szükségessége.

A közgyűlésre való összehívás alapjának megállapítására főispánunk értekezletet hívott össze, és az alap gr. Bethlen Olivér indítványára a legszelebbé tételt, meghívván az 1848 előtti jogosítottakon kívül képviselői a községeknek, a papok, az iparosok, honoratorok, és 8 pft földadót fizetők.

Az ily széles alpra fektetett meghívás elvénél szolgált az: hogy miután a közgyűlésnek egybeírása módját megállító pozsoni XVI. törvényzikk elveit a román párttörödek vezéreik rendszerint elferdítve adják a román közvélemény eleibe, oly formán mintha ennek alkalmazása által az 1848 előtti jogosítottak közbejöttével azon megyékben is, hol a román elem száma túlnyomó, ellenőket nem képviselhető állandó bizottmányi alakítatnék, s ez ellen a nép, azaz, az Erdélyt lakó románság nevében rendesen óvast adnak, ezen kívül az állandó bizottmányokat rendszerint reájok erőszakoltnak nyilatkoztatják, mi miatt a bizottmányi törvényes jogok érvényessége általuk rendesen kétség alá hozzák. Hunyadmegye, mint a melyben a román népesség a hon minden megyei között legnagyobb, meg akarja ezafolni a pártvezérek állításait, kik egyebiránt is jogtalanul szólnak a nép nevében, és egybeírja közgyűlést a legtagasabb alapon; meg kívánván a közvéleményt győzni a felől: hogy a nép nem követi azon ferde, reactió előidéző nézeteket, melyekkel pártvezetők felruházni kívánnak. Ezen indítvány az értekezleten egy értelemben keresztülment, később közgyűlésileg is helyeseltetvén, és a közgyűlés július 8-ra egybehívott, össze is gyűlt, és eredménye oly fényesen kimutatta a többség józan esztét, és törvényhez ragaszkodását, a párttörödek alkotmányellenes törekvéseivel szemben, hogy több senki sem kételkedhetik azon: miszerint azon minden jogot és törvényt lábbal taposó eszméket nem az összes román nemzet, hanem annak csak egy részét megvesztegetett, részint önéreklő működő párttörödek követi, és hogy azon a román törödek pártvezére által előidézett erőszakos minoritás hazánk jelenlegi nyomasztó politikai állását kizsákmányolva nyomást gyakorol, a józan esztét, és a törvényekhez ragaszkodó nép majoritása felett.

Ezeket mint előzményeket előrebocsátva kifejezem: hogy minden kihívásra szolgált célzást mellőzni óhajta az ily szellemben egybehívott közgyűlés eredményét maga meztelenségében kívánom kimutatni, e végre ide melléklém a közgyűlés jegyzőkönyvi kivonatát, s az ezen történetkről további itelethozatalt az olvasó közönség józan itéletére bízom.

Egy bizottmányi tag.

Nemes Hunyadmegye közönsége 1861-ik évi jul. 8-dik napján tartott közgyűlésének jegyzőkönyvi kivonata.

Mielőtt főispán ur ö mltának előbbi pont alatti előterjesztése tárgyában a közgyűlés részéről valamely nyilatkozat tétetett volna, Krájinik János atyánkfa által főispán ur ö mltga felkérteit annak kifejezésére: melyk törvények alapján kívánja e megyei bizottmányt alakítani?

Ezen felkérésre főispán ur ö mltga odanyilatkozott: hogy a megyei bizottmányi alakítása tárgyában egyedüli törvények azok, melyek során a népek az alkotmány szanczai közül kirekesztve volt része is alkotmányos jogok élvezetében részesítetett, mely törvények, midőn egyfelől a nép felszabadulás tényleges gyakorlata által erejükbe léptek, önkéntes következtetés, hogy azoknak azon része is, mely e megyei önkormányzati szervezésnek a népfelszabadulás által közbejött szükségességeit illetőleg e felett rendelkezik, kötelező erejű, minél fogva nem kétkedik kimondani, hogy ez az 1848 diki magyarhoni XVI. törvényzikk, mi hogy kötelező erejű, igazolja az is, hogy a haza alkotmányos állása visszanyerésére utat nyitott october 20-iki diploma és az 1848-iki törvények kötelező erejű ö mltának ezen nyilatkozata értelmében megismeri, nemcsak, de maga a jelenben tényleges kormány is, éppen ennek szellemében rendelkezte el a megyék ideiglenes szervezését, addig is mig e tárgyban a törvényhozó hatalom által végleges intézkedés történik.

Mely nyilatkozatot a mltos főispán ur román nyelven is értelmezett és a napi rendre tűzött tárgyat az állandó bizottmány megalakítása kérdését hozván folyamatban, a jegyzőkönyv 3-ik pontja alatt tett előterjesztése értelmé-

ben felolvastatta az előlegesen készített állandó bizottmányi névsort, melynek felolvasása megtörténvén, ahöz mind magyar, mind román atyánkfaik részükről több egyének adtak és a névsorozathoz igattattak, azonban;

5-ör mi előtt a mltos főispán ur által az állandó megyei bizottmányi alakítása könnyítésére előterjesztett névsorozat felett annak a gyűlés részéről elfogadtatása határozatilag kimondott volna, román atyánkfaik részéről némelyek által azon ellenvetés hozott fel: hogy azon sorozatban, a nemzetiségek számárányára nem elég tekintet fordított, miért is főtisztelendő vicarius Pap Gábor, és Krájinik János atyánkfaik által részükről azon kívánság nyilváníttott, hogy mivel a megye népességének igen nagy mértékben túlnyomó száma románokból áll, és a magyar elem, annak alig egy hatodrészt teszi, a megyei állandó bizottmány aránya is, azon mértékben állitassék meg, s egyszerűs-mind a bizottmányi tagjainak száma is határozatassék meg.

Ezen indítvány román atyánkfaik részéről többek által pártoltatván, miután egyszerűs a közgyűlési magyar elem részéről, mind a számárány alkalmazása, mind egy meg határozott szám felállítás, mi törvényen sem alapulónak nyilváníttott, annyival is inkább, mivel a törvény csakis a megye általános és összes érdekei képviseltetését teszi alapul, másrésztől főispán ur ö méltósága is oda nyilatkozván, hogy a számárány és meghatározott szám felállításához az előbb felhozott okokból hozzá nem járulhat, azonban azon esetre, ha román atyánkfaik ré zéről ebből valamni utógondolattal teljes aggodalom keletkezhethet, s talán azt gyanítják, hogy ez eljárás a magyar elem részére némi suprematiát előzozna biztosítani, kifejezi azon igéretét, hogy mint eljárásról törvény, nép és király előtt felelős azon esetre is, ha valakinek a más nemzetiségek felett netalán előnyt szerző törekvései lennének, minek azonban még eddig mi jelét sem tapasztalta, igéri és fogadja, hogy a jogegyenlőség elvének utógondolattal ment alkalmazásától nem tér, a román elem ellenében semmi felsőséget gyakorlatatni nem enged, nemcsak, de a korszellem által előtérbe hozott igazságos érdekeit, teljes igyekezettel pártolja főispán ur ö méltóságának minden többszöri figyelemztetéseit és rendre utasításait dacára is, mindkét részről heves és több tekintetben kitörő kifejezésekben nyilvánítt hosszvas vitakozások keletkeztek, jelesen az 1848-diki törvények érvényes vagy érvénytelen volta körül, melyek rendén főbíró Filip György atyánkfa több román atyánkfaik által pártolt, azon nyilatkozatot tette, hogy az alkotmányon életben a törvények a honnak minden lakói egyetértéssel hozhatók, és csak az ilyenek alkotmányosok, a másképp életbeléptettek, csak is erőszakoltak az 1848-diki törvény felmentette a népet a szolgaság alól és elismerte polgári jogait, ennek következtében 1848-ban a népet is be kellett volna az alkotmány terére venni, s részesíteni a törvényhozásban, de ez nem történt, a román nép nem volt politikailag elismerve s 1848-ban ovakodott az erdélyi országgyűlés előtt a nélkül róla hozott törvényhozatal ellen, miért is ha általa e törvények semmikesek nézetnek s el nem ismerteknek, ezért nem jöhetnek vád alá, s nem bélyegeztetethetnek lázasztóknak és reactionariusoknak bagyják a törvény codificatioja feletti vitákat országgyűlésre, maradjanak a napirend mellett, mely a megyei bizottmányi szervezése meg kívánja, hogy a bizottmányban minden érdekek képviselve legyenek, s e nyilgtkozat jegyzőkönyvbe vétetessék.

Mely vitakozások folyamából kiindulól miután a magyar elem részéről tett azon kívánság, hogy a többség véleménye szózatolás utján tudassék ki, román atyánkfaik részéről ellenvetésre talált, a főispán ö méltósága azon nyilatkozatot teszi: hogy miután kedvetlenül tapasztalja, hogy a vitakozások oly szellemben történnek, melyek nem hogy cselből vezetnének, hanem ellenkezőleg attól mind inkább távolítatnak és így mi sikerre sem vezetnek, s az iránt van meggyőződve, hogy a különben békés szellemű román népesség a dolgok közérelra vezető állása körül balfogalmak terjesztésével félrevezettetett, miután látja, hogy a gyűlés tagjai egy törödekének része Krájinik János atyánkfa által a gyűlés elhagyására tett felszólításat következtében eltávozt, s más része is távozó félben van, nemcsak, de a szavazást is ellenzi, s ezekből kiindulva nem is remélheti, hogy ily körülmények közt a mai gyűlés cselja a megyei állandó bizottmányi szervezése létesülhessen, hogy a további cselálan vitakozásoknak véget vessen, s a megvét az ezekből kifolyólató fejtelenségtől megóvja, a folyó évi április hó 25-én alakított megyei bizottmányt, és az ezáltal felállított és jelenleg tényleg működő tisztikart, mindaddig állandónak és törvényes hatóságban megmaradottnak nyilváníta, valamig a megyei szervezet törvényhozási uton elrendeztetik és kifejezve azt: hogy a népek félrevezettetését tisztából kifolyó kötelezőségnek tartja a felsőbbeségnek körülmenyesen fejeleteni, a jelen közgyűlés további folyamát kénytelen ezennel felfüggeszteni, mely eluői eljárás ellen gróf Bethlen Olivér és Makrai László atyánkfa, előbb újból meg kívánván: hogy a vitakozások eredménye kivehetésére főispán ur ö méltósága sziveskedné a gyűlés tagjai többsége véleményét szózatolás által kitudni, mely nyilatkozattétel után főispán ur ö méltósága előbbeni nyilatkozata mellett megmaradván, említett atyánkfaik ez ellen óvast jelentettek, minek következtében a méltóságos főispán ur eluői székét elhagyta és a gyűlés eloszlott. Jegyzette és kiadta: Baló Mihály, főjegyző.

Naszód, július 10-kén. — Itt járván írok önnek ismét pár történeti adatot e vidék új életéből, ha azok nem lesznek eléggé kielégítőek, azt ne csak tudósítói járatlanságnak, hanem az ottani események hiányának is méltóztassák tulajdonit. A vidék taliter qualiter szervezte van: azaz 240 tagú bizottmányból alakított magának a főkapitány egy 16 személyű választmányt. 6 szolgabírói járás van, a hivatalnokok megválasztva. A megválasztott alkapitány Luki, még mind habozik, ha vajon elfogadják-e szép hivatalát. Vannak ugyan itt is, mint mindenhol olyanok, kik a camelon színváltotatásához igen értenek; de ezekhez mint értesítetém az alkapitány ur nem tartozik. Azért igen jól tenné Luki ur, ha mielőbb elhatározná magát, mert habozás által

nemcsak népszertiséget veszti el, de a vidék kormányzata is pangásban van. Elégé igyekeznek a praetoriummal jelenleg egyedül működő Florián János főjegyző, de bármily ügyes tollvivő és pompás szónok, még sem képes egyedül kormányozni a vidéket s nem is válna oly nagy felelősséget magára. Pedig a sok, szekerekre alig téve Bezirks és Kreisamti irományok már átlevén véve, mielőbb elkezdődnek a perlekedések. Igen ohajtandó volna, ha a már több idő óta távol levő főkapitány újból meglátogatná a reá bízott vidéket, vagy ha azt nem teheti, úgy intézkednék, hogy legyen alkaptány. Én láttam megyei székhelyet a főtiszt nélkül, de dirigens főbíró nélkül nem is tudom képzelni.

A bukott rendszer emberei itt is csak úgy viselkednek magukat s nemcsak civilizáló uralkodók, hanem most is, mint mindenütt hazánkban. A nép áldja azon napot, melyen tőlük menekül. A naszdói vorstehér vonakodott átadni a hivatalát, még mindig ringatván magát azon kéjálomban, hogy ismét uralkodhatik önkénytelen a népen. A többiek között a farkaslövészeknek nyugta nélkül, erővel beszedő fegyvereit, most alig tud három fegyvert előadni. Pedig igen jók lettek volna a vidéki pandurok fölfegyverzésére. Ez még semmi; de a borgói hivatal átvétele alkalmával legelőször az árjai ügyek és pénzekről szóló könyv keresetett, de sehosem találattott, elveszettnek állítja a nagy civilisátor; de mutatott holmi költélev-formákat a járási hivatal pesztjével ellátva és az illető Bach-hadsereg vezérének aláírásával szentesítetteteket. Hanem előhivatván az illető adósok, bizony azoknak egyrésze nem ismeri el magának az illető költelevet; később dohánnyt hozat az egyik átvevő egyén s ime a zsidó az egy lapjába az árjai könyvnek takarát azt.

Prepost Macedon és Bota lovag követségre küldettek Bécsbe, megköszönni, hogy e vidék is alkalmános életbe lépett. S továbbá az aerarialis épületeket a vidék tulajdonává teendő.

Reichsrathba, mint hallom képviselőket nem küldenek. A mi az adófizetést illeti, egy igen értelmes s magát népszónoknak tartó egyéntől hallom, hogy jöhetnek az executorok, mert ha főlakasztanak sem fizetünk; s nem akarunk két hivatali személyzetet fizetni.

Általán véve a hangulat igen jó s nem tudják fölízgatni a testvér népek ellen, bár mennyire is igyekezzenek némelyek. Kiket pedig tödvös dolog volna a főkapitányt kikapni, mit észlelőse a ismert erélytől remélhetni, törvényeink értelmeben, mint hazánk elleni vétkeseket, példásan büntetni. A naszdói vicarius körutat téve, személyesen megjelenvén az iskolák vizsgálatán.

B. Zs.

Dézsfallva, július 7-én. Ma vasárnap tették le itt az épülődő ev. ref. templom alapkövét, melynek építetése báró Győri Pál ur fáradhatatlan szorgalmának és kitartásának egyik legfontosabb bizonyítéka, ki is e templomot mintegy teremteté. Az alapkövet letette Küküllőmegye főispánja és egyházi főgondnoka gróf Bethlen Farkas. Nagy közönséget kell szavaznunk a dézsfallvi más vallás felekezeti uraknak szíves részvételéért és a megyebeli oda gyűlt ref. urak figyelmes fogadtatásáért.

Kötelességemnek tartottam azért is tudatni a t. szerkesztőseget, mivel az adakozások a templom javára ország-szerre folytak.

D. L.

B-Hunyad, július 12-kén. — E lapban, melynek régebbi vidéki levelezője voltam, egy kis helyet kérek szomorú tudósításomnak. Folyó hó 10-dikén déltűn 2—3 óra közt borzasztó csapás érte városunk lakóit. A roppant szélvesszel lehellott tojásnagyságú jégvihar veteményes kerteket, a határon az őszfordulón mindennemű gabonát, kaszálótereket, szőlőhegyeket semmivé tette. A tavaszfordulón is kimondhatatlan kárt okozott; a mezőn kintlévő apróbb háziállatok közül nagyon sok a vihar áldozata lett; a szegény emberek. A vihar elzajlása után jajveszékelve szaladtak marháik is igen szép reménnyel kecsgetett, de már a vihar által tönkretett terményeik megtekintésére. Képzeltetni, mily érzések közt tértek vissza, látva, hogy egész évről meg vannak az elkérthetetlen mindennapi kenyértől fosztva. A kár bizonyosan felmegy 30—40 ezer forintra o. értékben. Mely csapás annál elhordozhatatlanabb, mert az egész határon tán csak két birtokos terménye volt biztosítva, mi elég szomorú! A sors keze igen mostohán nehezít néhány év óta városunkra. Ezelőtti években több rendbeli tüzvész dühöngött s a közelebbi években már vagy négy-szer látogatta meg a jégvihar határunkat, mindig nevezetesen kárt hagyva maga után, miknek következtében az eddigi finansziális tekintetben igen virágzó lábón állott városunk, annyira meggyengült, hogy nagyobb része alig képes magát s családját a mindennapi kenyérről ellátni, s ha még mindezeknek megkoronázásul — a mint bírlék — megkezdik a császári adó-executio utján behajtását, bizonyosan városunk lakóinak az elkeseredés oly magas fokra hág, hogy a következtetést senki kiszámítani nem hiszem képes legyen.

Agh Ferencz.

KÜLÖNFÉLÉK.

— A Kolozsvártt alakult nyomdász betegsegélyző egyesület gyámolítására bejött adományok folytatása. Antalfi Zsigmond 1 ft, Garibaldi 1 ft, Türr István 1 ft, Gyergyai Ferencz 1 ft, Stein János 5 ft, Himmelstein Mór 1 ft, Csapó Sándorné 1 ft, Veress Ferencz 1 ft, Halmágyi Sándor 1 ft, Nemes János 1 ft, Kozák Ede 1 ft, Krémer Samu 1 ft, Övezgy Barabásné 1 ft, Veress László 30 kr, Groisz Nándor 1 ft, Schütz József 1 ft, Folly Mihály 1 ft, ifj. Tauffer Ferencz 1 ft, W. 30 kr, Schütz Károly 20 kr, Mohl József 30 kr, hidelvei Bartha József ismét 1 ft, Köleséri János 40 kr, Ajtai Sándor 50 kr, Ajtai Albert 50 kr, Engi Ferencz 50 kr, 14 névtelen 7 ft 90 kr. Összesen 32 ft 90 kr. Az előbbi közleménnyel együtt 114 ft 30 kr o. é.

— Miként bannak el a magyarfaló bécsi lapok hazánkra vonatkozó hírlapi adatokkal, egy szép példáját hozza

a „Kronst. Ztg.“ Ez a lap volt t. i. első, mely Kis József fogarasi ügyvéd és földbirtokos hazánkban, az illető főkapitány általi elfogatását közölte. A bécsi „Presse“ átveszi a közleményt, de hogy át legyen dolgozva, saját címet ad neki „Magyar eljárás egy román ellenében.“ A jámbor nem sokat törődött azzal, hogy a fogarasi vidéki jelen viszonyokról némi fogalmat szerezzen magának, hiszen ha már jogcsértésről, bántalmazásról van szó Erdélyben, az nem is lehet másként, mint magyar által elkövetve román ellen!

— Tárnokmester Majláth György ö nmlga lemondásáról közleményét az „I. Tanuja“-nak a többi lapok ismét meghazudtolják. De az „I. T.“ erre azt mondja, hogy lemondott biz az, hanem lemondása nem fogadtatott el, s a vizsály, mely lemondásának beadására bírta, ki lön egyenlítő.

— Toldy Ferencz folyó hó 13-án igttattott bé tanácsi székébe, a főpapság (három érsek), tanári kar, magy. akadémiai tagok számos és díszes részvétele mellett.

— A „Győri Köz.“ szerint Győrváros hatósága az ottani cs. k. adóhivatalnál letéteményezett pénzeket folyó hó 10-kén átvette. Lassanként tehát a Bach-rendszer ezen noli me tangere osztálya is csak kikopik.

— Bettelheim Vilmos aradi nagyvesszőskedő, ez évi augusztus 1-sőjével „Alföld“ című nagy politikai napilapot indít meg Márton Ferencz felelős szerkesztése mellett.

— A horvátországi bán, az „I. T.“ szerint, a febr. 26-ki pátent Verőcevármegyeinek átküldötté közhírtétét végezt, de az alkotmányos érületi megyei közgyűlés ad acta tétetni határozta.

— Emlékezni fognak t. olvasóink, hogy Gál Ede b. Geringer korabeli főispán, bizonyos Kis-Jeszenszki családi alapítvány megöröszésért kártérítésen kívül, 8 évi súlyos börtönrre ítéltetett. Ezen ítéletet mind kártérítési, mind büntetési tekintetben a kir. tábla, mint felebbviteli törvényszék helybenhagyta.

POLITIKAI HIREK.

— A „Post“ angol lap a leiratról szólva, annak hangját politikátlanul dölyfösnek tartja. Azután a magyarok királyválasztási jogáról elmélkedvén, czikkét e szavakkal végzi be: „Mi ugy hiszük, hogy a magyarok a jelen perczben Ferencz József császár örökösödési jogát illetőleg kevés nehézséget okoznának, ha a császár is maga részéről elismerne Magyarországot oly országnak, mely saját külön s független kormányával bír, s mely Ausztriával más egyéb kötelekek által nem kapcsolatik össze, mint a közös uralkodó személyességének azonossága által.“

— Londonból írják: Kmetty György, volt magyar tábornok, ki a forradalomnak Ausztria és Oroszország általi leigázása után török szolgálatba lépett volt, most Londonban állandólag letelepedett és onnan várja, míg a Magyarország és Ausztria közti nagy erkölcsi harc vagy jobbra vagy balra dől.

— A nagy költő Byron lord hagyatékából még most is jó egy s más tárgy kötyavetve alá Newstead Abbey-ban, melyek közül némelyek magas áron kelnek. Legérdekesebb tárgy vala fiatakorai költeményeinek első kiadása, melyben saját kezével írt észrvételek találhatók. Pinczéjében még pár tucztal palack 1818-ki rajnai bort is találhatók.

— A „Times“ Ricasoli országvilágát átvillanyozó beszédéről s déli Olaszország helyzetéről elmélkedik. „Mig mások — ugymond — megrójják Ricasoli merész szavait, mi ezen eljárását egészen más fényben látjuk. Ő nem tehetett másképp; neki meg kell vala mutatnia, hogy Olaszország ellenének Cavour halála miatt nincs mit örülnök. Meg kelle mutatnia, hogy csatlakoztak, kik az ő határozottságában hajlandók valának kétkedni; meg kellett végre mutatnia, hogy Olaszország korán sincs valami belső betegségek-től elgyengültve. Ő fenyegeti Ausztriát és Rómát, mert tudja, mikép ezen ellenségei arra dolgoznak, hogy Olaszország határain belül nyugtalanságokat, zavargásokat támaszsanak.“

— Fleury tábornok, mint a francia császár rendkívüli küldötte, 10-dikén indult el Vechyől Turinba.

— Portugalia elismervén az olasz királyságot, némi kikötéseket tett. Egy európai congressust tart szükségesnek a római kérdés elintézésére. A sürgőnyt, melyben a lissaboni kabinet értésére adja a francia kormány-nak e tárgybéli nézetét, Paiva u. jul. 11-dikén nyújtotta át Thouvenelnek.

— A francia kormány nagyban foglalkozik új vasut-vonalak építésével, melyek a belforgalomra nézve igen szükségessékné mutatkoznak. De a hajhbad növelésével és tökélyesbítésével is foglalkozik mégpedig évek óta. A „Mon-tebello“ vegyes sorhajón eddig is volt egy tengerész iskola. Ez intézmény kitűnő eredményének bizonyulván be egy újabb ily iskola állítottatott fel a bresti kikötőben állomásozó „Louis XIV.“ gőzsohajón.

— Párisban azt hiszik, hogy Ottó görög király utazása összefüggésben van a görög trónörökösödés kérdésével.

— Lagueronniere senatortól nevezetett ki. Mint tudva van, eddig államtanácsos volt s a belügyminisztérium-nál a francia nyomdászati és könyvkereskedés osztályának főigazgatója, szóval: a francia sajtó ellenőre. A „Constitutionnel“ és a „Patrie“ egyértelműleg az egész sajtó megtiszteltetésének tekintik ezen jeles íróknak senatortól kinevezését.

— Párisban az egykori szárló követségi palotára már feltűzték a feliratot: „Az olasz királyság legatója.“

— A porosz király 7-kén indult Berlinből Badenbe. Párisban hiszik, hogy meg fogja látogatni III-dik Napoleon császárt a chalonsi táborban, még pedig egy koronás fő kíséretében.

— A török szultán, mint nagy bizonyossággal ismétlik, csakugyan elismerte az olasz királyságot. Hírszerint Rusztem bég küldeték Turinba a porta képviselőjéül. Ezenkívül a szultán egy rendkívüli követet küld Rómába, hogy a török bírodalom katolikusaira nézve concordatumot kössön a pápával.

— Julius 2-ről kelt smyrnai sürgöny szerint, Osman

pasa, e város kormányzója, az angol consul kívánságára egy löporral terhelt és a joniai szigetekbe utazni szándéklott hajót az ottani kikötőben lefoglaltatott. A bosniai határszélekről érkezett hírek szerint az Omer pasa s a felkelők közti alkudozások meghiusultak volna s a harc megkezdődött. Az első Gacko közelében vívott csatában egy török vadász-százaló 100 halott vesztesége után visszavetett. Azt is beszélük, hogy az alkudozások sikertelensége folytán az Omer pasa mellé adott európai bizottmány szétoszlott.

Riza pasa bukása és a körülmények, melyeknek kíséretében az történt, igen tanulságos az új zultán erélyét. Ő mindent saját szemével akar látni, hogy mi történik. Ő az egyetlen herceg, a ki mindig készpénzzel fizet, s így nem-hogy adósságai volna, sőt nagy pénzkészlete van. A mi nap magához hivatá Riza pasát, és kérdé tőle, hogy hány havi zsoldja nincs kifizetve a seregnek. A miniszter azt felelte, hogy két havi; de a zultán felkelt ülhelyéről, kiment, beszólitá az őrt s ugyanezen kérdést intézte hozzá. Az őrt azt felelte, hogy hét hónap óta nem kapott zsoldot. Aztán látni kívánta a kenyeret, melyet a katonaság kap. Riza pasa igen jó kenyeret mutatott a zultánnak; de a zultán megint kiment, egyik katonának megparancsolta, hogy hozza elő kenyerét, és meggyőződött, hogy ebben is meg van esalva. Az igaz, hogy Riza pasának nagy érdemei valának a had-sereg szervezése körül, de igen sokat gondolt zsebére is. Ő szegény volt, de most ingó és ingatlan vagyonban oly sok millióval bír, hogy fedezni lehetne vele az egész török államadósságot.

Az új zultán igen takarékos. Palotai zenekara 300 emberből állt. Most 80-ra van leszállítva; a többi a hadseregbe osztatik.

— Varsóból a „Monre“ levelezője a következő nevezetes tudósítást közli. Gortsakov herceget a varsói vérontás napjától halála órájáig örvöngő buskomorság szállta meg. Ébren és alva véres jelenetek tündék föl szemei előtt. Sokszor feketébe öltözött nők tündék elő a földből s mereven néztek szemébe. Ilyenkor a félelem jajkiáltását hallatá, mely a palota minden csarnokában visszahangzott. Máskor fehérbe öltözött nő látott nagy fekete keresztrel mellén és véres, hátralógó fejjel. E nő mindenható kísérté s ha a kormányzó leült, átellenében ő is helyet foglalt. E látomán-nyok rendkívüli zavarodottságot idéztek elő elméjében. Tűz! Tűz! — kiáltott ilyenkor magánkivül — tüzeljétek a nőkre! néha kénytelen volt környezete pisztolylövéseket tenni azon irányban, hol a fekete nőket látni vélte. A levelező elmondja még, hogy eddig minden orosz helytartó szomorú véget ért. Paskievics herceget hasonló látványok kí-nozták haláláig. Halálra egy általa halálra ítélt Zavisza nevű egyén anyját látta maga előtt, ki hasztalan kért fia szá-mára kegyelmet, míg a herceg a lépcsőkön le nem rugta. Wits és Tsernitseff gyálatos butaságban veszték el; No-wolzkoffot pedig, a lengyel ifjuság kérlelhetlen üldözőjét Antiochus királyként, életében a férgek emésztették meg.

— Mint Varsóból f. hó 3-ról írják az államtanácsosok kinevezetése még nem tétettek közé; tán azért, mert némelyek vonakodnak elfogadni a nekik szánt állomásokat, azonban remélhetőleg az új hatóságok rövid időn életbe lépnek. A hivatalos lap 8-dikán a közönséget két, Mosz-kauból jul. 5-ről új ukázzal lepte meg, melyek által egyrészt az igazgatónács varsói osztálya közgyűlé-sének, másrészt a Lengyelország származai czi-mmerhivatal s a nemességi marsallságok és ne-mességi küldöttségeknek felosztatása mondatik ki. A jelenlegi senatorok rangjuk megtartásával állandó ta-gokul a királyság államtanácsába vétetnek fel s ez utóbbi az eddigi senatus jogkörével s hatásával ruháztatik fel. Az eddigi cziimerhivatal jogköre nagyrészt szintén az eddigi államtanácsra, a nemességi könyvek vitele a kormányzéki tanácsokra s a nemességi marsallságok levéltárai a kormány-zelekre ruháztatik át. Valószínű, hogy gr. Lambert lesz Suchozanuff utóda. A rendőrség újraszervezése tárgya-ban Potonoff tábornok elnöklete alatt tartott értekezletbe némely polgárok is meghívatok. Csak azt lehet sajnálni, hogy azok véleményét csupán külső formaszagok, nem pedig a rendőri intézmény megváltoztatandó szelleme iránt akar-ták meghallgatni.

— A spanyolországi Murcia tartománybeli lázadásról, annyit tudunk, hogy a Lojában összponto-sult fölkelők a királyi csapatok által elszélesztettek. A fran-czia s belga lapok azonban gyanúval fogadják a spanyol kormány által e mozgalomra vonatkozólag közölt sürgő-nyöket, melyekben a madridi kabinet a világgal elhitetni akarja, hogy az sokkal csekélyebb, mint a minő lehetett valóban. Mindenesetre feltűnő, hogy a minden oldalról oda küldött csapatoknak nem sikerült a felkelőket, ha valóban csak oly csekély számmal voltak, végképen legyőzni. Így jelenték Madridból először, hogy a fölkelők Lojában körül-vétettek, azután egy második sürgöny azon tudósítást hoz-a, miszerint Loja a csapatok által rohammal bevétetett, míg végre jul. 5-ről Madridból ezt sürgönyzik: „A fölkelők, kik Lojában voltak, egy a csapatok által ezen város ellen intézett kémszemle folytán a hegyekre futottak s üldözöt-tek.“ A spanyol kormány nagy népszerűtlensége mellett igen bízott, hogy ezen mozgalom nagyobb mérvű, mint a milyennek a spanyol kormány közlönye által állítottatik.

— A lojai fölkelés ugy látszik kissé felrázta a kor-mányt, mely azonnal nagybbszerű hadi készülődésekhez fo-gott. Egyebek között 40,000 Minié-csővű puskát rendelték meg, azonkívül hogy a fegyvergyárakban már 500 darab vontescsővű ágyú és 300,000 mindenféle puská van használ-ható állapotban. — A spanyol miniszterialis lapok — mint az „Ine. Belge“ nek írják — folyton elferdített híreket köz-öltek a déli — lojai — felkelésről. A lázadók száma ugyan-is a zendülés kitörésekor nem mint e lapok írták 2—300: de nyolczszáz volt, a kik is La Torreből kiindulván, Lojába nyomultak, melynek 18,000 lakosa előtt a kúztár-saságot kikiálták. Az utóbbi hírek szerint Loja bekerítettése után az erdőkön át Antequemába mentek a fölkelők, a hol is jelentékeny új erősbítéseket várnak. Elűlkön, mint írunk, Perez Rafael orvos-kovács áll. Mielőtt Loját elhagyták vol-na, Narvaez tábornagy palotáját felgyújták. Madridban e

fölkelést — az „Independence“ szerint — elsieltének és e miatt már előre elvesztették tartják, azonban, a mint e tudósításokból látjuk, korántsem nyomatott az el Lojában — csak helyét változtatta. Perezről először „El Pueblo“ és „Discussion“ című democrata lapok emeltek szót. Az „Independence“ nem tartja e fölkelést a kormányra nézve veszélyesnek, látható azonban — mondja — belőle, mily kevés népszerűsége van a királynének, s hogy meg vannak Spanyolországban győződve arról, hogy a lojai mozgalom nem sokára nagyobb mérvben fog ismételődni. — A mi a spanyol sajtó állapotát illeti az a legnyomortabban leigázva lévén nem csoda, hogy a spanyol lapok a dolgok állásáról szabadon nem írhatnak. Így az „Iberia“ című szabadelvű lapot jun. 28-án 40,000 reál pénzbírságra és a perköltségek viselésére ítélték el, mivel „a királynét környező titkos befolyásokról“ mert szólni; s midőn a per tárgyalásánál a védő szót akart mellette emelni: elvették tőle a szólhatási jogot. Csak ez ítélet előtt, egy héttel ítélték el ugyanezen lapot 12,000 reálra, s e két bevégzett peren kívül még kettő van ellene folyamatban jelenleg, a kamarilla ellen intézett támadásai miatt. A „Contemporaneo“ ellen pedig éppen nyolc per van egyszerre folyamatban. Külföldi lapok, mint például az „Opinion Nationale“ több a posta által nem adatnak ki.

— Amerikából írják, hogy Stone ezredes bevonult Harpers-Ferrybe, s elég erőnek tartja magát annak

megtartására. Ohio több részében erős unionista hangulat uralkodik. Ben Wood New-Yorkból és Ballandigham Ohioból a közlebbi congressusi ülésben indítványt tennének a déli államszövetség elismerésére.

Ujabb. A „M. S.“ szerint a földhitel-bankra nézve, melynek felállítását tavaly a magyar gazdasági egyesület folyamodott s melynek tervét gr. Barkóczy János, gr. Dessewffy Emil, Lónyai Menyhért és Csengeri Antal készítették, az engedély már leérkezett, csupán azon módosítással, hogy az alapszabályok a magyar törvényekhez alkalmaztassanak.

— A „L.“ bécsi levelezője írja, hogy a fegyveres adóbehajtás legalább aratás idejére felfüggesztetik. Nálunk meg éppen most foly a 14 napi fatalis terminus.

— Zágráb, jul. 15. A mai országgyűlésen az utolsó ülésből kilépett országgyűlési tagok (34 képviselő s 8 mágán) átírtat olvastattak, melyben ezek kilépüket igazolják, kilépésük minden gyanúsítása ellen óvást tesznek. Ezen átirat holnap tárgyalás alá kerül.

— A „Pesti Napló“ jul. 15-éről írja: A horvát-

országgyűlés azon tagjai közül, kik a zágrábi gyűlésnek az uniora való szavazása alkalmával f. hó 13. a gyűlést elhagyták, tegnap este számosan érkeztek Pestre.

— London, jul. 12. Az alsóház tegnapi ülésében Duncombe kérdezte: vajjon a bécsi angol követ Bloomfield ellene szolt-e az osztrák-kormánytól a magyar felirat elfogadásának? Ezt Palmerston határozottan tagadta, megjegyezvén, hogy Ausztria belügyiben aligha tanácsot kér külföldi követektől, a kik pedig kérdezzentlenül szintén nem szólhatnak.

— Baden-Badenből, jul. 14-ről táviratozzák: Ma reggel a porosz királyt a séta alkalmával egy pisztolylyal megölték. A király — a nyakán történt jelentéktelen sérülést leszámítva — minden nagyobb sérüléstől ment, s gyalog tért vissza lakába. A tettest, Beker nevű Odessából való lipseai tanulót elfogták.

— Páris, jul. 13. Toulonba távirati ronddal érkezett, hogy a közép-tengeri hajóraj első szakasza utkészen álljon. Hová, nem tudatik.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

H I R D E T E S E K.

HIVATALOS.

(202)

2442. 1861. erdélyi kormánysszéki 10526 osztr. állam Minisz. számhoz.

(1—1)

Hirdetmény.

Az Al-ausztria, Fel-ausztria, Salzburg, Stiria-Carinthia, Carniola, Tirol és Vorarlberg Cseh és Morvaország, Silesia, Triest, Görz és Isztria korona tartományok földterhermentesítési kötelevényeinek szükségelt új szelvények kivételében megtartandó eljárásról.

1861-ik év november 1-én napján az Alsó-ausztria, Felső-ausztria, Salzburg, Stiria, Carinthia, Karniola, Tirol és Vorarlberg, Cseh, Morva és Silesia országok valamint Görz, Triest és Isztria koronatarományok részére kibocsátott földterhermentesítési kötelevények szelvényeinek utolsója is lejárván, — szükség az kötelevényeket új szelvényekkel ellátni.

Ez új szelvények kiadására vonatkozólag a következő szabályok juttatnak közudatára:

1.) Kiadása a nevezett földterhermentesítési kötelevényekhez kellő új szelvényeknek 1861-ben november 2-án fog megkezdetni.

2.) Az illető fél szabadságában áll az új szelvényeket, akár azon földterhermentesítési alap-pénztárnál venni fel, melyre a kötelevény szől, akár bármely más földterhermentesítési alap-pénztárnál.

3.) Ha a fél azon földterhermentesítési alap-pénztárnál jelenkezik, melyre a kötelevény szől, az eredeti földterhermentesítési adósság köteleveket magával kell hogy vigye, s a pénztár ha a kötelevény a folyósítási könyvek tartalmával összehangzik s a szelvények kiadását valami akadály nem gátolja, azokat — az átvételről bélyeg nélkül adandó nyugtára — kézbesíteni s egyszerűsind a megtörtént kézbesítést a kötelevényen láthatóvá fogja tenni.

4.) Ha pedig a fél a szelvényeket nem azon földterhermentesítési alap-pénztárnál kívánja átvenni, melyre a kötelevények intézve vannak, ez esetben az eredeti adósság köteleveket egy a mellékelt minta szerint készített s három példányban benyújtandó összeírás mellett kell hogy beadja azon pénztárhoz, melynél a szelvényeket átvinni szándékozik. — A pénztár az összeírást a kötelevényekkel össze fogja hasonlítani, s azt — ha helyesnek találja — a félnek visszaadván, azon földterhermentesítési pénzalapot, melytől az adóssági köteleveket kiadva vannak, a kvánt szelvények megküldése végett tüstént megkeresendő, s a szelvényeket — azoknak megérkezése után — az eredeti adósság kötelevekre újabb bemutatására a különböző pénzalap szelvényeire nézve külön adandó bélyegtelen nyugták vétele, s az átküldési illeték megfizetése mellett kézbesíti. Ez illeték a minden küldésnél változatlan maradó 15 ujkr. alapdíjjon kívül a postai érték vitel (Werthporto) bérlegzők szerinti díjnak felét teendő.

5.) Az előbbi írt szabálytól eltérő kivétel áll elő azonban akkor, midőn a fél nem Al-ausztriai, hanem valamely más földterhermentesítési kötelevényhez a bécsi földterhermentesítési alap-pénztárnál kíván szelvényeket kapni, s ez írást magától azon pénztárnál a jelen 1861-ik év július 1-től fogva szeptember utolsó napjáig tartó határidő alatt jelenti. — E jelentés az eredeti adósságos kötelevél bemutatása, s a mellékelt minta szerinti összeírásnak de csak egy példányban bemutatásával történik, s felmenti a jelenkező felet a 4-ik pont alatt írt megküldési díj fizetésétől.

De ha a jelentés a bécsi földterhermentesítési alap-pénztárnál az 1861-ik szeptember hava utolsó napja után történik, a 4-ik pontban érintett szabályok oda is alkalmaztatni fognak.

6.) Azon földterhermentesítési kötelevényekre nézve, melyek a kiváltástól osztrák nemzeti banknál Bécsben elzálogosítva vagy letéve vannak, majd a nemzeti bank vagy annak fiokintézetel, ha a fél által ez írást megkeresés történik, az új szelvények felvételét maga eszközölni.

7.) A törvényes bírói zár alá vagy másként hivataloknál letett földterhermentesítési kötelevényekhez szükségelt új szelvények nyervehetése végett az illető hivatalok, ha a szelvényeket a fizetés ideje előtt megkapják magok szoktak beváltani, az eredeti kötelevények bemutatása mellett folyamodjanak az illetékes alap-pénztárhoz; — az oly törvényesen letett kötelevényekre nézve pedig, melyeknek szelvényei a fizetés idejéig ki szoktak adni, az illető vagyongondnokok kötelessége lesz a letett kötelevényeknek bejelentés és szelvény átvétel végett ideiglenes kiadását kieszközölni.

8.) Az összeírásához szükséges fejrőleletek (Consignation blanpueten) a földterhermentesítési alap-pénztárnál ingyen fognak adni.

A cs. k. állam-minisztériumtól.

Bécsben, majus 27-én, 1861.

(2—3)

(199)
Sz. 1508 1861

Hirdetmény.

udv. urbtörv.

A sz. udvarhelyi cs. k. urbtörvényszék által csik-szentmiklósi földbirtokos Ince Domokosnak tudat adatik, hogy Ince Elek, mint Csik-Szentmiklóson a 143 szám alatti belső telek tulajdonosa, csik-szentmiklósi Dobra József ellen az azon birtokon fekvő szolgálatoknak a megáltatás való tovább tétele és a hátralékoknak megfizetése 1861 januárius 17-én 125 szám alatti panaszt emelt, és az 1861 június 5-én tartott tárgyalásnál a felperes kérte, miszerint Ince Domokos mint a per tárgyak tulajdonosa ezen perről törvényes köröztetés után értesítettnek, és nékie mivel hollété nem tudatik az ő költségére és veszélyére egy gondnok nevezettnek ki.

Ezen panasz tárgyalására a határidő ezen törvényszéknél az 1861 év october 14-én reggeli 9 órára tüzetelt ki, és Ince Domokos képviselésére az ő veszélyére és költségére székely-udvarhelyi Sándor Ignác gondnokul nevezett ki.

Ez Ince Domokos urnak azon fenytéssel adatik tudtára, hogy ő vagy a kinevezett gondnokot az ő cselárányos helyesítéséről értesíteni, vagy ezen törvényszéknél egy más szakértőt megnevezni el ne mulassa, különben annak elmulasztása esetében minden rossz következtetéseket magának tulajdoníthatna.

A cs. kir. urbtörvényszéktől.

Székely-Udvarhely, június 22-én, 1861.

(203)

2880 sz.

Hirdetmény.

(1—3)

Az alólírt cs. k. postaigazgatóság részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a magas cs. k. pénzügyi minisztérium folyó évi jun. 25-ről 29,793—2085 szám alatt kelt rendelvényével a posta-hajtopénz Erdélyben egy ló és egy posta után folyó év második felére nézve július hó 1-től kezdve 1 frt. 10 krral határozatott meg.

Az erdélyi cs. k. postaigazgatóságtól.

N-Szeben, július hó 9-én, 1861.

NEM HIVATALOS.

(204)

Hirdetmény.

(1—3)

Kolozsvárt a külső magyar utcában a 34-dik és 224-dik számok alatti házak és telkek, egy a kül-szén utcában a 83-dik szám alatti ház, és válogatott oltványokkal ellátott gyümölcsös kert eladó levén, a venni kívánók a feltételek iránt értekezhetnek ügyvéd Tamási Antal urral a kül-torda (majalis) utcában 35. szám alatt levő házában.

(205)

Eladó házak.

(1—3)

Hidelvén a 33. számú, és a sáncz garádicsán a 107. számú házak szabad kézből eladók. Értekezhetni az ev. luth. egyház perceptorá Dálchau Frigyesnél.

(206)

Közép-Szolnokmegyébe kebeleztet Alsó és Felső Szopor községek közbirtokossai főlhivatnak, az Alsó-Szopron folyó 1861. év aug. 22. napján tartandó birtokossági gyűlésen — a közbirtokosságot érdeklő, több fontos ügyek feletti tanácskozássra — személyesen vagy bizottjaik által megjelenni.

Verebely József,
birtokossági elnök.

STEIN JÁNOS

könyvtárusnál Kolozsvárt kapható:

Mein Leben und Wirken

in Ungarn in den Jahren 1848 und 1849.

von ARTHUR GÖRGEY.

2 kötet, ára 6 frt 75 kr. osztrák értékben.

Aus dem Tagebuch einen

ungarischen Dame von Therese Pulszky, mit

einer historischen Einleitung von Fr. Pulszky.

2 kötet 3 frt 40 kr. o. é.

ŐSZINTE VALLOMÁSOK

Irta Frankenburg Adolf. Ára 2 frt.

ORVOSI TANÁCSADÓ

városos és falun.

Szerkesztette Lengyel Dániel. Ára 2 frt.

A MAGYAR SZABADSÁG

vértanui 1671.

5 arczkép egy lapon, u. m. Wesselényi Ferencz, Zrínyi Péter, Frangepán Ferencz, Nádasdi Ferencz, Tattenbach.

Ára 2 frt.

Hölgyek titkára, vagy is legújabb levelező nők számára, ára 1 frt.

(Schwieker.) Geschichte der Temeser Banats. Ára 3 frt.

(Szilágyi Sándor.) A magyar forradalom férfiai 1848- és 1849-ben. Ára 2 forint.

Az erdélyi unio, történelmi rajz, írta Szilágyi Sándor, ára 60 kr.

Erdélyhoni jogtudomány, írta Dózsa Elek jogtudor. Első könyv: Erdélyhoni közjogtan. Második könyv Magyar magán-jogtan. Harmadik könyv: Magyar pertan. A három kötet ára 6 frt o. é.

Austria hivatása és egy magyar birodalom lehetősége. Ára 50 kr.

Szervezeti javaslat, az erdélyi ev. ref. főtanodák rendezésére. Bizottsági megállapítás nyomán dolgozta: Gáspár János, n.enyedi neveléstanár és iskolamesteri képezde-igazgató. Ára 60kr.

Egyetemes természet vagy Észjog elemei, t. Viraszil Antal eredeti latin munkája után, magyarul előadva Márki József által. Ára 3 frt.